



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 588/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., Kýčerského 5, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-8C/51/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-8C/51/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-8C/51/2021 **p r i k a z u j e k o n a ť** bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **800 eur**, ktoré mu **j e p o v i n n ý** zaplatiť Mestský súd Bratislava IV do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,85 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal porušovateľovi konať bez zbytočných prietáhov, a zároveň si uplatnil nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 eur a náhradu trov konania.
2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 588/2023-15 z 13. decembra 2023 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.
3. Ústavný súd zistil vo veci nasledovný skutkový stav:
4. Na základe návrhu sťažovateľa bol 13. apríla 2021 Okresným súdom Banská Bystrica vydaný platobný rozkaz, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi istinu 8 926,29 eur s úrokom z omeškania, istinu 2 000 eur a náhradu trov konania. Sťažovateľ si tieto sumy vymáhal z titulu zľavy z kúpnej ceny podľa § 597 Občianskeho zákonníka a primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, pričom sa týkali zmluvy, ktorej predmetom bol prevod nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie. Žalovaný podal 29. apríla 2021 odpor, v dôsledku čoho bol platobný rozkaz zrušený. Sťažovateľ sa vyjadril k odporu podaním zo 14. mája 2021. Okresný súd Banská Bystrica 7. júla 2021 oznámil upovedomením postúpenie veci Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“). Spis bol na okresný súd doručený 12. júla 2021.
5. Okresný súd výzvou z 2. augusta 2021 opätovne vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k podanému odporu. Sťažovateľ preto podaním z 3. augusta 2021 zaslal súdu svoje predchádzajúce vyjadrenie zo 14. mája 2021. Toto vyjadrenie duplicitne zaslal okresný súd žalovanému, ktorý si ho prevzal 23. augusta 2021 a následne 4. októbra 2021 okresný súd určil žalovanému lehotu na vyjadrenie k tomuto vyjadreniu sťažovateľa, čo žalovaný aj urobil podaním z 3. novembra 2021. Sťažovateľ predložil okresnému súdu vyjadrenie 29. novembra 2021, ktoré súd doručoval žalovanému na vedomie 13. decembra 2021.
6. Sťažovateľ 17. februára 2022 písomne požiadal okresný súd o nariadenie termínu pojednávania.
7. Ďalšiu žiadosť o nariadenie termínu pojednávania podal právny zástupca sťažovateľa 14. septembra 2022 a tiež sťažovateľ 3. januára 2023.
8. V zmysle § 18n ods. 1, 2 a 3 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v spojení s § 471c Civilného sporového poriadku s účinnosťou od 1. júna 2023 prešiel výkon súdnictva v právnej veci sťažovateľa z okresného súdu na Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“ alebo „súd“).

9. Sťažovateľ argumentuje, že predmetom konania pred mestským súdom je zaplatenie peňažnej sumy z titulu zľavy z kúpnej ceny a primeraného finančného zadosťučinenia, čo spadá pod bežnú agendu všeobecných súdov, vec nevykazuje skutkovú či právnu zložitnosť, zložitosti nenasvedčuje ani rozsah súdneho spisu. Tvrdí, že svojím konaním žiadnym spôsobom neprispel k doterajšej dĺžke konania, odpovedal na výzvy súdu, predkladal podania a domáhal sa nariadenia pojednávania. Súdu prvej inštancie vytyka duplicitné výzvy na vyjadrenie k podanému odporu a tiež poukazuje na dodatočné určenie lehoty žalovanému na vyjadrenie sa k podaniu sťažovateľa.

10. Predovšetkým postup od 14. decembra 2021 do podania ústavnej sťažnosti považuje za poznačený prieťahmi v konaní, posledný úkon súdu sa uskutočnil 13. decembra 2021, keď súd odoslal vyjadrenie sťažovateľa žalovanému. Zdôrazňuje, že súd prvej inštancie je takmer 2 roky nečinný.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

11. K veci sa vyjadril zákonný sudca, ktorý popísal chronologický priebeh konania od postúpenia veci 7. júla 2021 okresnému súdu a ako posledný úkon uviedol doručovanie podania žalobcu žalovanému 13. decembra 2021 a konštatoval, že ku dňu vyjadrenia zákonného sudcu k tejto ústavnej sťažnosti nebolo vo veci nariadené pojednávanie.

12. Sťažovateľ vo svojom podaní uviedol, že vzhľadom na stručný obsah vyjadrenia mestského súdu svoje právo na vyjadrenie (repliku) nevyužíva. Podľa názoru sťažovateľa v predmetnom vyjadrení mestský súd neuvádza žiadnu takú skutočnosť, ktorá by zmierňovala jeho zodpovednosť za existujúce prieťahy v konaní.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

14. Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne zdôrazňuje, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K tomu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu, prípadne k nemu môže dôjsť aj iným zákonom predvídaným spôsobom nastoľujúcim právnu istotu (IV. ÚS 469/2020).

15. Pri hodnotení, či došlo k porušeniu predmetných práv, ústavný súd v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva berie do úvahy i) zložitnosť veci vrátane povahy sporu a jeho významu pre účastníka konania; ii) správanie účastníka konania a iii) postup súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

16. Predmetom napadnutého konania je žaloba sťažovateľa o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu zľavy z kúpnej ceny a primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré sa týkali zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Takéto konania tvoria súčasť bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z ústavnej sťažnosti, predložených listín a ani z vyjadrenia mestského súdu nevyplývajú žiadne také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali skutkovej alebo právnej zložitosti veci a ktoré by boli spôsobilé objektívne predĺžiť trvanie súdneho sporu. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že mestský súd rovnako ako pôvodne okresný súd do podania ústavnej sťažnosti ani nepristúpili k meritórnemu riešeniu veci.

17. Sťažovateľ v postavení žalobcu pristupoval k sporu aktívne, odpovedal na výzvy súdu, opakovane sa domáhal nariadenia pojednávania. Ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní o danom návrhu k zbytočným prieťahom.

18. K postupu súdu ústavný súd uvádza, že v ňom identifikoval vyše dvojročné obdobie absolútnej nečinnosti, a to od 13. decembra 2021 až do rozhodovania o tejto ústavnej sťažnosti. Konanie nielenže ešte nebolo právoplatne ukončené, ale súd uvedené obdobie vôbec nekonal, nevykonával žiadne procesné úkony, nenariadil ani jedno pojednávanie pre účely meritórneho preskúmania predmetu konania. Mestský súd neuviedol žiadne dôvody, žiadnu argumentáciu, ktorou by vysvetlil alebo obhájl zistenú nečinnosť.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní poznačenom dvojročnou úplnou nečinnosťou súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote (bod 1 výroku nálezu).

20. Keďže ústavný súd zistil, že postupom súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, prikázal vo veci konať bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

21. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 eur. Ústavný súd uvádza, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany základného práva v prípadoch, v ktorých nepostačuje len samotné vyslovenie porušenia práva, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 469/2020).

22. Pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia vzal ústavný súd do úvahy dĺžku doterajšieho trvania napadnutého konania, správanie sťažovateľa a význam samotného konania pre sťažovateľa. Ústavný súd preto priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie 800 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V. Trovy konania

23. V súlade s § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu).

24. Pri výpočte náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 predstavuje sumu 208,67 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 12,52 eur. Trovy konania sťažovateľa pozostávajú z tarifnej odmeny právneho zástupcu sťažovateľa za dva úkony právnej služby v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vo výške 417,34 eur (2 x 208,67) a z nároku na náhradu hotových výdavkov právneho zástupcu v sume 25,04 eur (2 x 12,52 eur). Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 442,38 eur. Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, k tejto sume je potrebné podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 88,47 eur, t. j. celková suma priznaných trov konania je 530,85 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu